

**2020 KASIM AYI DÜNYA, TÜRKİYE VE
MALATYA EKONOMİSİNDEKİ
GELİŞMELER**

Hazırlayan:

Prof. Dr. Ahmet UĞUR

Malatya Ticaret Borsası Akademik Danışmanı

İÇİNDEKİLER

Dünya Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler.....	2
Türkiye Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler.....	4
1) Dış Ticaret.....	4
2) Enflasyon.....	8
3) İşgücü Piyasası.....	9
4) Kapasite Kullanım Oranları ve Üretim Endeksleri.....	10
5) Güven Endeksleri.....	11
6) Ödemeler Dengesi.....	12
7) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri.....	13
Malatya Ekonomisindeki Gelişmeler.....	15
1) Dış Ticaret.....	15
2) Yatırım Teşvikleri.....	17
3) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri.....	18
4) Karşılıksız Çek ve Protestolu Senet İstatistikleri.....	19
5) Konut Satış İstatistikleri.....	21
6) Patent ve Marka İstatistikleri.....	22

Dünya Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler

2020 yılı Kasım ayında meydana gelen önemli küresel ekonomik gelişmeler haftalık bazda aşağıda verilmiştir.

2 – 6 Kasım 1. Hafta:

- ABD Merkez Bankası (Fed), politika faizini beklentiler doğrultusunda %0-0,25 seviyesinde bıraktı.
- ABD’de Ekim ayında tarım dışı istihdam artışı 638 bin ile 600 bin olan piyasa beklentisinden olumlu gerçekleşti
- Eylül ayında %7,9 olan işsizlik oranı ise %6,9’a geriledi.
- ABD’de Ekim ayında ISM İmalat Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 59,3 ile piyasa beklentisinin oldukça üzerinde gerçekleşti
- ABD’de ISM İmalat Dışı Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 56,6 ile 57,5 olan piyasa beklentisini karşılayamamasına rağmen eşik düzeyin üzerinde kalmaya devam etti
- Euro Alanı’nda Ekim ayında İmalat Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 54,8 ile beklentilerin üzerinde değer aldı
- ABD’de Eylül ayında fabrika siparişleri bir önceki aya göre %1,1 arttı
- ABD’de son haftada işsizlik maaşı başvurularının bir önceki haftaya göre azalarak 751 bin olmasına karşın başvuru sayısı piyasa beklentisinin üzerinde gerçekleşti
- İngiltere Merkez Bankası (BoE), politika faizinde değişikliğe gitmeyerek %0,1 düzeyinde sabit tuttu
- Euro Alanı’nda Eylül ayında perakende satışlar, bir önceki aya göre %2 ile beklentilerin üzerinde azalırken, bir önceki yılın aynı ayına göre %2,2 arttı
- Almanya’da Ekim ayında İmalat Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 58,2 ile 58 olan piyasa beklentisinin üzerinde değer aldı

9 – 13 Kasım 2. Hafta:

- ABD’de son haftada işsizlik maaşı başvuruları 709 bin oldu Böylece başvuru sayısı Mart ayından bu yana en düşük seviyesine geriledi
- Euro Alanı ekonomisi 2020 yılının üçüncü çeyreğinde çeyreklik bazda %12,6 büyüdü
- Euro Alanı’nda Eylül ayında sanayi üretimi, bir önceki aya göre artış beklentisine karşın %0,4 azaldı
- İngiltere ekonomisi öncü verilere göre 2020 yılının üçüncü çeyreğinde çeyreklik bazda %15,5 büyürken, yıllık bazda %9,6 daralarak beklentileri karşılamadı
- İngiltere’de Eylül ayında bir önceki aya göre sanayi üretimi %0,5 ve imalat üretimi %0,2 ile beklentilerin altında artış gösterdi

16 – 20 Kasım 3. Hafta:

- ABD’de Ekim ayında perakende satışlar bir önceki aya göre %0,3 artarak %0,5 olan artış beklentisini karşılayamadı
- ABD’de Ekim ayında bir önceki aya göre sanayi üretimi %1,1 imalat üretimi %1 arttı
- ABD’de Kasım ayında Philadelphia Fed İmalat Endeksi, 26,3 ile piyasa beklentisinin üzerinde değer aldı
- ABD’de işsizlik maaşına başvuruların sayısı, artan Covid 19 tedbirlerinin etkisiyle son haftada arttı. Son haftada işsizlik sigortasına başvuranların sayısı 742 bin olarak 707 bin olan beklentinin üzerinde gerçekleşti
- ABD’de Ekim ayında mevcut konut satışları azalış beklentisine karşın bir önceki aya göre %4,3 arttı
- Çin’de Ekim ayında sanayi üretimi bir önceki yılın aynı ayına göre %6,9 ile beklentilerin üzerinde artış gösterdi
- İngiltere Ekim ayında perakende satışlar bir önceki aya göre %1,2 bir önceki yılın aynı ayına göre %5,8 artış gösterdi

23 – 27 Kasım 4. Hafta:

- ABD’de Kasım ayında öncü verilere göre Üretim Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 56,7 ile piyasa beklentisinin oldukça üzerinde gerçekleşti
- ABD’de Kasım ayında öncü verilere göre Hizmet Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI) bir önceki aya göre 0,8 puan artarak 57,7 seviyesinde gerçekleşti
- ABD ekonomisi revize edilmiş üçüncü çeyrek verisine göre çeyreklik bazda %33,1 büyüdü
- ABD’de son haftada işsizlik maaşına başvuruların sayısı 30 bin artarak 778 bin kişi ile beklentinin üzerinde gerçekleşti
- ABD’de Ekim ayında konut satışları artış beklentisine karşın bir önceki aya göre %0,3 azaldı
- ABD’de Ekim ayında bir önceki aya göre dayanıklı mal siparişleri %1,3 ile piyasa beklentisinin üzerinde arttı
- Euro Alanı’nda Kasım ayında İmalat Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 53,6 ile beklentilerin üzerinde gerçekleşti
- Euro Alanı’nda Kasım ayında Hizmet Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 41,3 seviyesinde gerçekleşerek son 6 ayın en düşük seviyesine geriledi
- Almanya’da Kasım ayı öncü verilerine göre İmalat Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI) 57,9 ile 56,5 olan piyasa beklentisinin üzerinde değer aldı
- Almanya’da Kasım ayında Ifo iş iklimi endeksi bir önceki ay göre azalarak 90,7 seviyesine gerilemesine karşın piyasa beklentisinin üzerinde değer aldı

Türkiye Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler

1) Dış Ticaret

GTS Kapsamında Genel İhracat ve İthalat

Kasım ayında ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre % 0,95 oranında azalmış, ithalat ise % 16,07 oranında artmıştır.

2020 yılı Kasım ayında geçen yılın aynı ayına göre;

- İhracat, % 0,95 azalarak 16 milyar 88 milyon dolar,
- İthalat, % 16,07 artarak 21 milyar 158 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi, % 8,05 artarak 37 milyar 246 milyon dolar seviyesine yükselirken,
- İhracatın ithalatı karşılama oranı % 76,0,
- Altın hariç İhracatın ithalatı karşılama oranı ise % 86,3 seviyesine yükselmiştir.

GTS kapsamında son 12 aylık dönemde,

- İhracat bir önceki döneme göre % 7,22 oranında azalarak 167 milyar 91 milyon dolar, ithalat ise % 4,86 oranında artarak 217 milyar 102 milyon dolar olmuştur.
- Dış ticaret hacmi bir önceki döneme göre % 0,76 oranında azalarak 384 milyar 193 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise % 77,0 olmuştur.

Tablo 1: GTS'ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret	Kasım			Ocak-Kasım		
	2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
İhracat	16.243	16.088	-0,95	165.446	151.704	-8,31
İthalat	18.228	21.158	16,07	190.290	197.047	3,55
Dış Ticaret Hacmi	34.471	37.246	8,05	355.736	348.751	-1,96
Dış Ticaret Dengesi	-1.986	-5.071	155,37	-24.844	-45.343	82,51
İhr./ İth. Karşılama Oranı (%)	89,1	76,0		86,9	77,0	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2020 yılı Kasım ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ihracat incelendiğinde; en çok ihracat “Ham madde (Ara mallar)” (7 milyar 242 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Tüketim malları” (6 milyar 690 milyon dolar) ve “Yatırım (Sermaye) malları” (2 milyar 37 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

2020 yılı Kasım ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ithalat incelendiğinde; en çok ithalat “Ham madde (Ara mallar)” (15 milyar 305 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Yatırım (Sermaye) malları” (3 milyar 130 milyon dolar) ve “Tüketim malları” (2 milyar 629 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

Tablo 2: Mal Grubuna Göre İhracat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Sektör adı (İhracat)	Kasım			Ocak-Kasım		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.913	2.037	6,48	19.753	17.450	-11,66
2	Ham madde (Ara mallar)	7.096	7.242	2,06	78.380	72.064	-8,06
3	Tüketim malları	7.107	6.690	-5,87	66.308	61.084	-7,88
	Diğer	126	118	-6,54	1.005	1.106	10,06
	Toplam	16.243	16.088	-0,95	165.446	151.704	-8,31

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 3: Mal Grubuna Göre İthalat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Sektör adı (İthalat)	Kasım			Ocak-Kasım		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	2.360	3.130	32,63	23.336	28.390	21,66
2	Ham madde (Ara mallar)	13.951	15.305	9,70	147.456	146.734	-0,49
3	Tüketim malları	1.859	2.629	41,37	18.977	21.385	12,69
	Diğer	58	96	63,98	521	537	3,02
	Toplam	18.228	21.158	16,07	190.290	197.047	3,55

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

ÖTS Kapsamında Genel İhracat ve İthalat

Kasım ayında ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre % 0,91 oranında azalmış, ithalat ise % 12,06 oranında artmıştır.

2020 yılı Kasım ayında geçen yılın aynı ayına göre;

- İhracat, % 0,91 azalarak 15 milyar 316 milyon dolar,
- İthalat, % 12,06 artarak 19 milyar 876 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi, % 6,02 artarak 35 milyar 191 milyon dolar seviyesine yükselirken,
- İhracatın ithalatı karşılama oranı % 77,1 olmuştur.

Tablo 4: ÖTS'ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret	Kasım			Ocak-Kasım		
	2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
İhracat	15.456	15.316	-0,91	156.808	143.669	-8,38
İthalat	17.736	19.876	12,06	183.686	188.409	2,57
Dış Ticaret Hacmi	33.192	35.191	6,02	340.494	332.078	-2,47
Dış Ticaret Dengesi	-2.280	-4.560	99,99	-26.877	-44.739	66,46
İhr./ İth. Karşılama Oranı (%)	87,1	77,1		85,4	76,3	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2020 yılı Kasım ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ihracat incelendiğinde; en çok ihracat “Ham madde (Ara mallar)” (6 milyar 796 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Tüketim malları” (6 milyar 472 milyon dolar) ve “Yatırım (Sermaye) malları” (1 milyar 950 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

2020 yılı Kasım ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ithalat incelendiğinde; en çok ithalat “Ham madde (Ara mallar)” (14 milyar 400 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Yatırım (Sermaye) malları” (3 milyar 71 milyon dolar) ve “Tüketim malları” (2 milyar 307 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

Tablo 5: Mal Grubuna Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Sektör adı	Kasım			Ocak-Kasım		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.825	1.950	6,85	18.659	16.485	-11,65
2	Ham madde (Ara mallar)	6.673	6.796	1,86	73.606	67.499	-8,30
3	Tüketim malları	6.841	6.472	-5,39	63.557	58.683	-7,67
	Diğer	118	98	-17,14	987	1.002	1,56
	Toplam	15.456	15.316	-0,91	156.808	143.669	-8,38

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 6: Mal Grubuna Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Sektör adı	Kasım			Ocak-Kasım		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	2.322	3.071	32,27	23.058	27.612	19,75
2	Ham madde (Ara mallar)	13.695	14.400	5,15	143.551	140.908	-1,84
3	Tüketim malları	1.661	2.307	38,94	16.556	19.318	16,68
	Diğer	58	97	65,96	521	570	9,52
Toplam		17.736	19.876	12,06	183.686	188.409	2,57

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 7: Ülkelere Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Ülke Adı	Kasım			Ocak-Kasım		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Almanya	1.389	1.408	1,39	14.219	13.393	-5,81
2	İngiltere	913	1.064	16,52	10.013	9.827	-1,85
3	İrak	954	847	-11,17	8.126	7.190	-11,51
4	ABD	672	842	25,33	7.399	8.234	11,29
5	İtalya	837	743	-11,27	8.583	6.826	-20,47
	Diğer	10.690	10.411	-2,62	108.469	98.198	-9,47
Toplam		15.456	15.316	-0,91	156.808	143.669	-8,38

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 8: Ülkelere Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

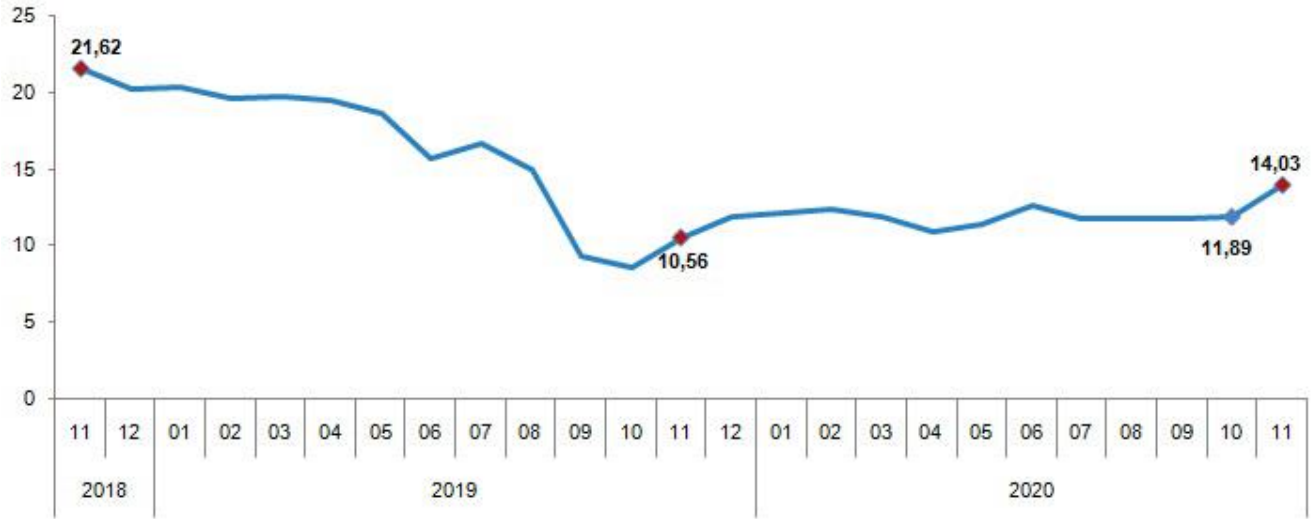
Sıra No	Ülke Adı	Kasım			Ocak-Kasım		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Almanya	1.656	2.226	34,43	16.134	18.381	13,93
2	Çin	1.771	2.145	21,07	16.713	19.663	17,65
3	Rusya Federasyonu	1.985	1.750	-11,80	20.290	15.283	-24,68
4	İsviçre	667	1.025	53,69	2.992	5.848	95,45
5	İtalya	695	887	27,64	7.767	7.434	-4,29
	Diğer	10.962	11.842	8,03	119.789	121.800	1,68
Toplam		17.736	19.876	12,06	183.686	188.409	2,57

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2) Enflasyon

TÜFE'de (2003=100) 2020 yılı Kasım ayında bir önceki aya göre %2,30, bir önceki yılın Aralık ayına göre %13,19, bir önceki yılın aynı ayına göre %14,03 ve on iki aylık ortalamalara göre %12,04 artış gerçekleşti.

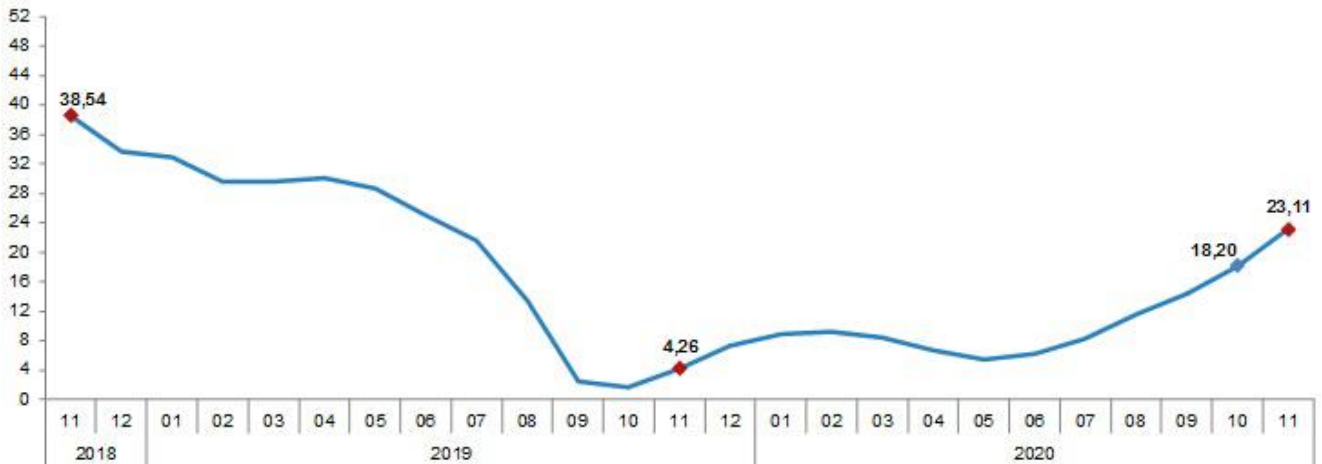
Şekil 1: TÜFE Bazlı Yıllık Enflasyon Oranları (%)

Kaynak: TÜİK

Yİ-ÜFE (2003=100) 2020 yılı Kasım ayında bir önceki aya göre %4,08, bir önceki yılın Aralık ayına göre %22,26, bir önceki yılın aynı ayına göre %23,11 ve on iki aylık ortalamalara göre %10,69 artış gösterdi.

Şekil 2: Yİ-ÜFE Yıllık Değişim Oranları (%)

Kaynak: TÜİK

3) İşgücü Piyasası

Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2020 yılı Eylül döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 550 bin kişi azalarak 4 milyon 16 bin kişi oldu. İşsizlik oranı 1,1 puanlık azalış ile %12,7 seviyesinde gerçekleşti. Tarım dışı işsizlik oranı 1,5 puanlık azalış ile %14,9 oldu.

İstihdam edilenlerin sayısı 2020 yılı Eylül döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre 733 bin kişi azalarak 27 milyon 707 bin kişi, istihdam oranı ise 2,0 puanlık azalış ile %44,1 oldu.

Bu dönemde, istihdam edilenlerin sayısı tarım sektöründe 350 bin, sanayi sektöründe 29 bin, hizmet sektöründe 520 bin kişi azalırken inşaat sektöründe ise 166 bin kişi arttı. İstihdam edilenlerin %18,5'i tarım, %19,9'u sanayi, %6,3'ü inşaat, %55,3'ü ise hizmet sektöründe yer aldı.

İşgücü 2020 yılı Eylül döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre 1 milyon 282 bin kişi azalarak 31 milyon 724 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 3,0 puanlık azalış ile %50,5 olarak gerçekleşti.

Tablo 9: 2020 Eylül Ayı Mevsim Etkisinden Arındırılmamış Temel İşgücü Göstergeleri, 15+ Yaş, (Bin kişi)

	Toplam			Erkek			Kadın		
	2019	2020	Fark	2019	2020	Fark	2019	2020	Fark
Nüfus	61 675	62 834	1 159	30 472	31 098	626	31 203	31 736	533
İşgücü	33 006	31 724	-1 282	22 124	21 607	-517	10 882	10 117	-765
İstihdam	28 440	27 707	-733	19 446	19 176	-270	8 995	8 531	-464
Tarım	5 482	5 132	-350	3 008	2 996	-12	2 475	2 136	-339
Sanayi	5 546	5 517	-29	4 244	4 190	-54	1 301	1 327	26
İnşaat	1 573	1 739	166	1 510	1 672	162	64	67	3
Hizmet	15 839	15 319	-520	10 684	10 318	-366	5 155	5 001	-154
İşsiz	4 566	4 016	-550	2 679	2 431	-248	1 887	1 585	-302
İşgücüne dahil olmayanlar	28 668	31 110	2 442	8 347	9 491	1 144	20 321	21 620	1 299
İşgücüne katılma oranı (%)	53,5	50,5	-3,0	72,6	69,5	-3,1	34,9	31,9	-3,0
İstihdam oranı (%)	46,1	44,1	-2,0	63,8	61,7	-2,1	28,8	26,9	-1,9
İşsizlik oranı (%)	13,8	12,7	-1,1	12,1	11,3	-0,8	17,3	15,7	-1,6
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	16,4	14,9	-1,5	13,8	12,8	-1,0	22,3	19,8	-2,5

Tablodaki rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

Kaynak: TÜİK

4) Kapasite Kullanım Oranı ve Sanayi Üretim Endeksi

İmalat sanayi genelinde kapasite kullanım oranı (KKO), 2020 Kasım ayında bir önceki aya göre 0,4 puan artarak yüzde 75,8 seviyesinde gerçekleşmiştir. Mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı (KKO-MA), bir önceki aya (yüzde 74,9) göre 0,4 puan artarak yüzde 75,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 10: İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranları

Aylar	2019	2020
Ocak	74,4	75,5
Şubat	74,0	76,0
Mart	74,3	75,3
Nisan	75,0	61,6
Mayıs	76,3	62,6
Haziran	77,1	66,0
Temmuz	76,2	70,7
Ağustos	76,6	73,3
Eylül	76,3	74,6
Ekim	76,4	75,4
Kasım	77,2	75,8
Aralık	77,0	

Kaynak: TCMB

Sanayi üretimi Ekim ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %10,2 arttı.

Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yılı) incelendiğinde, 2020 yılı Ekim ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %0,4, imalat sanayi sektörü endeksi %11 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %5,5 arttı.

Sanayi üretimi bir önceki aya göre aylık %1,1 arttı. Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, 2020 yılı Ekim ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre %0,6 azaldı, imalat sanayi sektörü endeksi %1,4 arttı ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %2,5 azaldı.

Şekil 3: Sanayi Üretim Endeksi Yıllık Değişim Oranları (%)

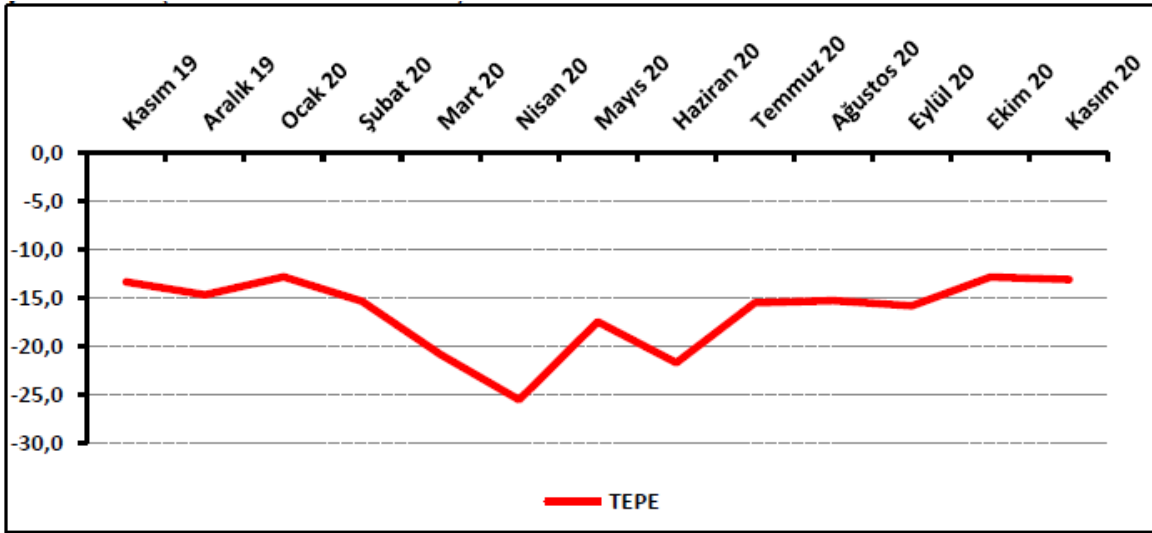
Kaynak: TÜİK

5) Güven Endeksleri

TEPE, Kasım 2020’de bir önceki aya göre 0,2 puan azalış, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 0,3 puan artışla -13,1 puan değerini aldı. Perakende güveninin geçen yıla kıyasla artışının sınırlı seviyede kalmasında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki iyileşmeye rağmen mevcut stok düzeyinin yüksekliği etkili oldu. “Motorlu taşıtlar” sektörü, Kasım ayında perakende güveni en fazla artan sektör oldu. Perakende güveninde Türkiye, geçen yıla göre AB-27 ve Euro Bölgesi’nden daha iyi performans sergiledi.

Kasım ayında -13,1 puan değerini alan TEPE, geçen yılın aynı dönemine göre 0,3 puan artarken, geçen aya göre 0,2 puan azaldı. TEPE değerinin yıllık değişiminin sınırlı artışında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki iyileşme ve mevcut stok düzeyinin normalin üzerinde olması etkili oldu.

Şekil 4: TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE)

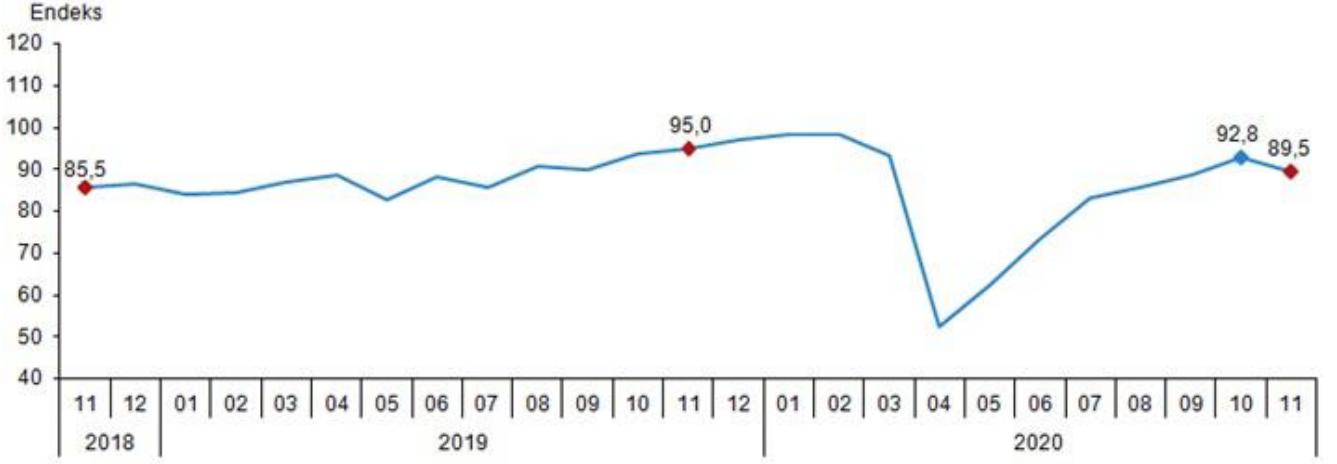

Kaynak: TEPAV

Ekonomik güven endeksi Ekim ayında 92,8 iken, Kasım ayında %3,5 oranında azalarak 89,5 değerine düştü. Ekonomik güven endeksindeki düşüş, tüketici, reel kesim (imalat sanayi), hizmet ve inşaat sektörü güven endekslerindeki düşüşlerden kaynaklandı.

Tüketici güven endeksi bir önceki aya göre Kasım ayında %2,2 oranında azalarak 80,1 değerini, reel kesim güven endeksi bir önceki aya göre %2,1 oranında azalarak 107,4 değerini, hizmet sektörü güven endeksi %2,8 oranında azalarak 77,5 değerini, inşaat sektörü güven endeksi %5,7 oranında azalarak 79,0 değerini aldı. Perakende ticaret sektörü güven endeksi aynı seviyede kalarak 95,0 değerini aldı.

Şekil 5: Ekonomik Güven Endeksi

Kaynak: TÜİK

6) Ödemeler Dengesi

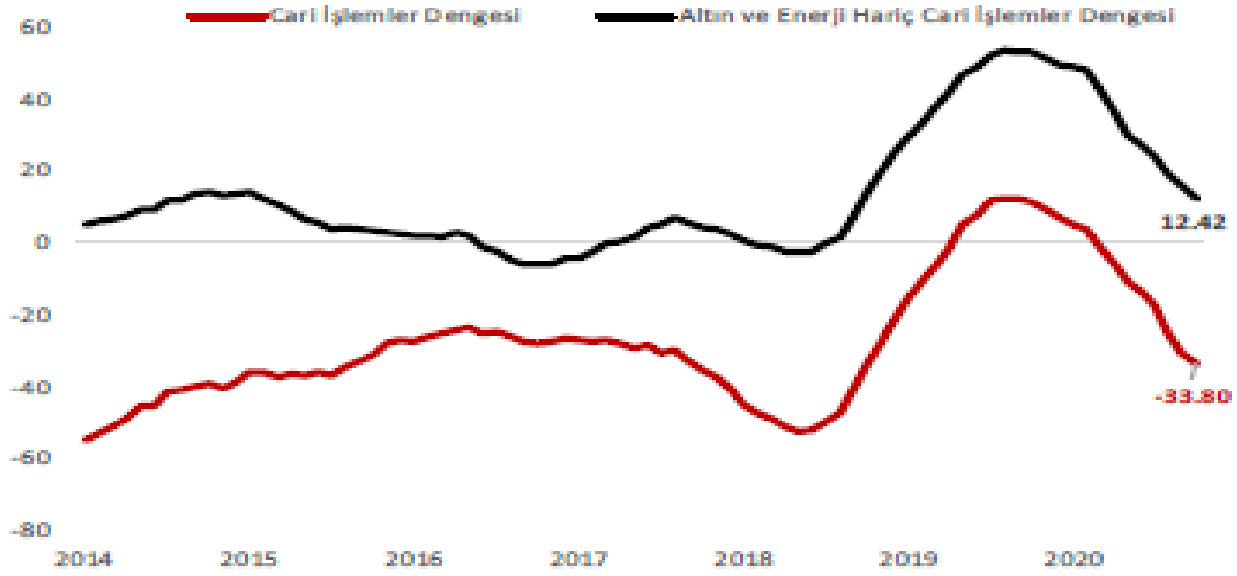
2019 Ekim’de 2,7 milyar dolar fazla veren cari işlemler dengesi 2020’nin aynı ayında 273 milyon dolar açık verdi. Bu dönemde altın ve enerji hariç cari işlemler fazlası 6,5 milyardan 2,9 milyar dolar seviyesine indi. Böylece Ekim itibarıyla 12 aylık toplamlarda genel cari işlemler dengesi 33,8 milyar dolar açık verirken, enerji ve altın hariç cari denge 12,4 milyar dolar fazla verdi.

Hizmet dengesinde geçen yıl Ekim ayına göre 2020’de 2,9 milyar dolar kayıp yaşanırken, dış ticaret açığında sadece 514 milyon dolar tutarında bir genişleme yaşandı. Hizmetler tarafında en büyük kayıp turizmde yaşandı. Ekim 2019’da 3,3 milyar dolar olan net turizm geliri Ekim 2020’de sadece 1,3 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. Benzer şekilde taşımacılık faaliyetlerinde de önemli gelir kayıpları yaşandı. Bununla birlikte, gelir kalemlerindeki düşüşlerin azalması cari dengedeki bozulmayı sınırlayan diğer bir unsur oldu. 2019 Ekim’de 1,1 milyar dolar açık veren birincil gelir hesabında 2020’nin aynı döneminde 613 milyon dolar tutarında bir açık oluştu.

Bu dönemde sadece 27 milyon dolar net doğrudan yabancı yatırım girişi kaydedilirken, net portföy yatırımlarında 2,9 milyar dolar giriş meydana geldi. Bu girişte Hazine’nin 2,5 milyar dolar tutarındaki Eurobond ihracı etkili oldu. Uzun vadeli dış borçlarda 2,3 milyar dolar net borçlanma gözlenirken, kısa vadeli de 1,1 milyar dolar net ödeme yapıldı. Ekim bankacılık sektörünün uzun vadeli dış borç çevirme oranı %62,6 olurken, diğer sektörlerde ve toplamda sırasıyla %149,3 ve %90,4 seviyelerinde oluştu. Ekim itibarıyla 12 aylık toplamda dış borç çevirme oranları bankacılıkta %84,6, diğer sektörlerde %67,0 ve toplamda %76,9 seviyesinde bulunuyor. Bu sonuçlarla, resmi rezervlerde 4,2 milyar dolar net artış gerçekleşirken, net hata-noksan kaleminden 1,6 milyar dolar giriş gerçekleşti.

Ekim verileriyle birlikte, 2019 ilk 10 ayında 9,6 milyar dolar fazla veren genel cari işlemler hesabı 2020’nin aynı döneminde 31,1 milyar dolar açık verdi. Bu sonuçlarda dış ticaret dengesindeki bozulmadan daha çok hizmet gelirlerindeki kayıplar etkili oldu.

Şekil 6: Cari İşlemler Dengesi (Milyar Dolar)

Kaynak: TSKB

7) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2020 yılı Ekim ayında kurulan şirketlerin sayısında bir önceki aya göre %3,23 azalış oldu.

- Bir önceki aya göre kurulan şirket sayısı %3,23 kurulan kooperatif sayısı %1,24 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı %1,24 oranında azalmıştır.
- Bir önceki aya göre kapanan şirket sayısında %14,22 kapanan kooperatif sayısı %37,50 oranında azalmış olup kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısı %11,79 oranında artmıştır.

Kurulan şirket sayısında geçen yılın aynı ayına göre %22,84 artış oldu.

- 2020 yılı Ekim ayında, 2019 yılı Ekim ayına göre kurulan şirket sayısı %22,84 kurulan kooperatif sayısı %41,96 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı %19,80 oranında artmıştır.
- 2020 yılı Ekim ayında, kapanan şirket sayısı 2019 yılının aynı ayına göre %5,17 kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında %24,55 oranında artış olup kapanan kooperatif sayısında %4,11 azalış olmuştur.

2020 yılının ilk on ayında kurulan şirket sayısı, 2019 yılının aynı dönemine göre %22,84 oranında arttı.

- 2020 yılının ilk on ayında 2019 yılının aynı dönemine göre kurulan şirket sayısında 22,84 kurulan kooperatif sayısında %33,89 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısında %33,00 oranında artış gözlenmiştir.
- 2020 yılının ilk on ayında 2019 yılının aynı dönemine göre kapanan şirket sayısında %12,67 kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında %16,61 oranında artış olup kapanan kooperatif sayısında %19,40 oranında azalış gözlenmiştir.

Tablo 11: Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri, Ekim 2020

İLAN TÜRÜ	ŞİRKET TÜRÜ	EKİM 2020	EYLÜL 2020	Bir Önceki Aya Göre Değişim (%)	EKİM 2019	Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim (%)	OCAK- EKİM (10 Aylık)		
							2019	2020	Değişim (%)
Kurulan*	Şirket	10.260	10.603	-3,23	8.352	22,84	68.522	84.172	22,84
	Kooperatif	159	161	-1,24	112	41,96	956	1.280	33,89
	Ger.Kişi Tic.İşl.	2.711	2.745	-1,24	2.263	19,80	19.175	25.502	33,00
Tasfiye	Şirket	1.158	1.218	-4,93	1.168	-0,86	10.340	11.390	10,15
	Kooperatif	68	65	4,62	33	106,06	715	340	-52,45
Kapanan**	Şirket	1.261	1.470	-14,22	1.199	5,17	9.961	11.223	12,67
	Kooperatif	70	112	-37,50	73	-4,11	696	561	-19,40
	Ger.Kişi Tic.İşl.	1.745	1.561	11,79	1.401	24,55	15.745	18.361	16,61

Kaynak: TOBB

Malatya Ekonomisindeki Gelişmeler

1) Dış Ticaret

Tablo 1: 2020 Kasım Ayı Malatya İhracat Rakamları (Bin Dolar)

SEKTÖR	1 - 30 KASIM			1 OCAK - 30 KASIM		
	2019	2020	% Değ.	2019	2020	% Değ.
Çelik	38,64	111,14	187,6	396,20	1.260,41	218,1
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	1.522,82	999,90	-34,3	14.037,13	14.703,49	4,7
Demir ve Demir Dışı Metaller	154,09	78,47	-49,1	1.607,03	527,58	-67,2
Deri ve Deri Mamulleri	3,07	6,52	112,5	54,27	88,38	62,9
Diğer Sanayi Ürünleri	1,80	0,01	-99,4	12,09	0,75	-93,8
Elektrik Elektronik	651,23	644,26	-1,1	8.702,90	8.332,82	-4,3
Fındık ve Mamulleri	650,02	738,33	13,6	5.507,95	7.369,13	33,8
Halı	10,23	0,00	-100,0	198,08	59,57	-69,9
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	7.183,17	161,30	-97,8	97.953,59	19.248,90	-80,3
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	669,68	1.123,35	67,7	8.015,63	8.400,55	4,8
İklimlendirme Sanayii	62,51	1.681,80	2590,3	690,04	2.662,92	285,9
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	154,84	238,29	53,9	1.691,28	2.884,98	70,6
Kuru Meyve ve Mamulleri	15.033,80	19.090,95	27,0	134.321,01	133.338,04	-0,7
Madencilik Ürünleri	186,50	11,02	-94,1	1.392,84	256,20	-81,6
Makine ve Aksamları	1.110,20	1.952,29	75,9	8.170,64	16.610,35	103,3
Meyve Sebze Mamulleri	141,16	635,39	350,1	2.644,23	5.977,02	126,0
Mobilya,Kağıt ve Orman Ürünleri	246,10	231,53	-5,9	3.475,30	2.249,24	-35,3
Mücevher	0,09	0,00	-100,0	0,09	0,00	-100,0
Otomotiv Endüstrisi	9,30	21,08	126,7	224,79	830,03	269,2
Savunma ve Havaacılık Sanayii	14,28	0,00	-100,0	151,11	17,86	-88,2
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	3.574,81	2.412,11	-32,5	36.547,55	27.881,49	-23,7
Süs Bitkileri ve Mam.	0,00	0,00		102,05	0,00	-100,0
Tekstil ve Hammaddeleri	1.279,38	1.893,25	48,0	16.636,02	14.829,64	-10,9
Tütün	0,00	0,00		20,51	0,00	-100,0
Yaş Meyve ve Sebze	18,86	61,81	227,7	2.162,25	4.167,24	92,7
Zeytin ve Zeytinyağı	7,82	16,92	116,4	20,66	61,18	196,2
TOPLAM	32.724,39	32.109,73	-1,9	344.735,22	271.757,78	-21,2

Kaynak: TİM

Malatya'nın 2020 yılı Kasım ayı ihracat tutarı yaklaşık 32,1 milyon Dolar olup bu ihracat rakamı 2019 yılı Kasım ayının ihracat rakamı olan 32,7 milyon Dolara göre %1,9 azalış anlamına gelmektedir. 2020 yılı 11 aylık toplam ihracat tutarı ise 271,7 milyon Dolar olup 2019 yılı 11 aylık ihracat tutarı olan 344,7 milyon Dolara göre %21,2 azalış anlamına gelmektedir.

Malatya'nın en önemli gelir kaynağı olan kayısı ve kayısı çekirdeğinin ihracatı sadece Malatya gümrüğünden yapılmadığından toplam ihracat tutarı için Türkiye'nin kuru kayısı ve kayısı çekirdeği ihracatına bakmak gerekmektedir. Tablo 2, Türkiye'nin kuru kayısı ve kayısı çekirdeği ihracatını göstermektedir.

Tablo 2: 2020 Yılı Türkiye'nin Kuru Kayısı ve Kayısı Çekirdeği İhracatı

Aylar	Kuru Kayısı		Kayısı Çekirdeği	
	İhracat Tutarı (Dolar)	Miktar (Kg)	İhracat Tutarı (Dolar)	Miktar (Kg)
Ocak	24.608.235	9.144.294	681.431	255.819
Şubat	21.811.666	8.281.946	857.715	340.210
Mart	23.620.090	8.901.087	1.336.332	482.753
Nisan	18.661.553	7.121.784	367.332	126.190
Mayıs	12.515.447	4.649.941	231.078	101.200
Haziran	13.694.540	5.162.443	370.931	134.585
Temmuz	11.279.262	3.964.575	468.339	206.398
Ağustos	20.167.551	6.326.662	999.657	419.248
Eylül	30.991.300	9.391.582	1.063.838	444.466
Ekim	31.183.509	9.660.499	1.507.821	560.548
Kasım	29.868.813	9.461.958	757.281	243.947
Aralık				
Toplam	238.401.966	82.066.771	8.641.755	3.315.364

Kaynak: TİM

2) Yatırım Teşvikleri

Malatya’da yatırım teşvik belgesi alan işletmelerin sayısı, teşvik alan işletmelerin ne kadarlık bir tutar için bu teşvik belgesini aldığını ve son olarak bu yatırımla birlikte ne kadarlık bir istihdam sağlamayı planladığını Tablo 3 vermektedir.

Tablo 3: Malatya’da Alınan Yatırım Teşvik Belge İstatistikleri

Aylar	Belge Adedi		Sabit Yatırım (Milyon TL)		İstihdam	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Ocak	4	14	30	1.291	201	2.141
Şubat	5	10	35	197	740	1.521
Mart	8	5	64	36	616	93
Nisan	4	7	348	32	224	262
Mayıs	6	4	46	56	657	346
Haziran	2	4	45	41	225	28
Temmuz	10	11	101	646	573	1.117
Ağustos	9	7	66	71	832	140
Eylül	11	13	49	487	1.683	1.277
Ekim	11	9	285	168	892	383
Kasım						
Aralık						
Toplam	70	84	1.069	3.025	6.643	7.308

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

3) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

Tablo 4: 2020 Ekim Ayında Malatya’da Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2020 EKİM (BİR AYLIK)									2019 EKİM (BİR AYLIK)						
KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.
37	1	24	5	0	5	0	5	26	2	21	2	1	3	1	7

Kaynak: TOBB

Tablo 5: 2020 Yılı Malatya’da Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2020 OCAK-EKİM (ON AYLIK)									2019 OCAK-EKİM (ON AYLIK)						
KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.
398	20	180	48	3	54	1	59	282	11	144	30	1	37	5	77

Kaynak: TOBB

4) Karşılıksız Çek ve Senet İstatistikleri

Tablo 6: Malatya’da Karşılıksız Çek Tutarları (Bin TL)

Aylar	2017	2018	2019	2020
Ocak	8.865	11.551	15.968	3.106
Şubat	7.358	6.510	8.695	3.297
Mart	7.001	6.432	6.265	3.937
Nisan	2.382	8.525	12.117	5.630
Mayıs	6.916	8.040	11.714	1.611
Haziran	5.520	3.281	5.203	4.379
Temmuz	5.651	14.359	11.010	2.394
Ağustos	2.791	15.141	2.756	2.807
Eylül	3.848	11.072	9.158	3.112
Ekim	16.979	29.973	4.570	4.890
Kasım	7.340	25.853	2.562	
Aralık	6.174	21.091	6.601	
TOPLAM	80.770	161.829	96.617	35.164

Kaynak: TBB

Tablo 7: Malatya’da Protestolu Senet Tutarları (Bin TL)

Aylar	2017	2018	2019	2020
Ocak	4.162	4.136	12.259	6.541
Şubat	3.340	7.920	6.334	6.189
Mart	4.396	3.742	8.401	4.725
Nisan	3.882	6.036	7.901	5.222
Mayıs	4.291	5.461	4.872	4.169
Haziran	4.164	5.954	8.339	2.622
Temmuz	4.185	6.794	12.586	2.169
Ağustos	4.278	7.445	10.657	2.924
Eylül	4.175	14.184	9.573	2.214
Ekim	6.352	9.599	6.369	3.132
Kasım	4.143	13.098	7.400	
Aralık	3.703	7.803	16.763	
TOPLAM	51.071	92.173	111.455	39.907

Kaynak: TBB

5) Konut Satış İstatistikleri

Tablo 8: Malatya’da Konut Satış İstatistikleri

Aylar	2019			2020		
	İlk Satış	İkinci El Satış	Toplam	İlk Satış	İkinci El Satış	Toplam
Ocak	233	417	650	276	612	888
Şubat	262	327	589	241	492	733
Mart	382	460	842	307	465	772
Nisan	249	445	694	148	228	376
Mayıs	262	329	591	183	327	510
Haziran	187	291	478	600	1.186	1.786
Temmuz	370	530	900	593	1.302	1.895
Ağustos	431	660	1.091	460	991	1.451
Eylül	498	874	1.372	328	781	1.109
Ekim	452	835	1.287	369	718	1.087
Kasım	552	692	1.244	354	698	1.052
Aralık	828	1.005	1.833			
Toplam	4.758	6.979	11.737	3.859	7.800	11.659

Kaynak: TÜİK

6) Patent ve Marka İstatistikleri

Tablo 9: 2020 Yılı Malatya’da Marka, Patent, Model ve Tasarım Başvuru İstatistikleri

Ay/Tür	Patent Başvuru Sayısı	Faydalı Model Başvuru Sayısı	Marka Başvuru Sayısı	Tasarım Başvuru Sayısı
Ocak	3	1	54	0
Şubat	6	1	42	0
Mart	2	1	58	6
Nisan	7	0	30	2
Mayıs	2	1	48	1
Haziran	0	4	55	1
Temmuz	1	1	54	8
Ağustos	1	0	46	0
Eylül	1	0	56	4
Ekim	3	0	50	1
Kasım				
Aralık				
TOPLAM	26	9	493	23

Kaynak: Türk Patent ve Marka Kurumu

KAYNAKÇA

- BDDK
- Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
- Hazine ve Maliye Bakanlığı
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
- Ticaret Bakanlığı
- TCMB
- TİM
- TOBB
- TSKB
- TÜİK
- TEPAV
- Türkiye Bankalar Birliği
- Türk Patent ve Marka Kurumu